

Schůze Výboru proti diskriminaci
dne 5. listopadu 2009
Místo konání: Úřad vlády ČR, Vladislavova 4

Přítomni:

Zástupci a zástupkyně státních orgánů

Petra Kuczová, MZd
Daniela Nohová, MMR
Lucie Otáhalová, ÚV
Jakub Machačka, ÚV

Zástupci občanské a odborné veřejnosti

Martina Štěpánková, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva
Jiří Žůrek, Sdružení ochrany spotřebitele
Anna Meixnerová, IQ Roma servis
Lucie Obrovská, Liga lidských práv
Jan Lorman, Život 90
Jiří Vencl, Národní rada osob se zdravotním postižením

Omluveni:

Markéta Saloňová, MS
Bronislava Jonitová, MO
Edita Stejskalová, Zvůle práva
Štefan Čulík, MPSV
Jitka Gjuričová, MV
Klára Svobodová, MV
Lenka Holubová, MK
Hynek Kalvoda, Asociace občanských poraden
Linda Sokačová, Gender Studies

Hosté:

Lud'ka Raimondová (Pleon Impact)
Anna Davidová (Pleon Impact)
Gabriela Hrabaňová, ÚV
Martin Martínek, ÚV
Hana Synková, Média 007

Program schůze

1. Představení společnosti Pleon Impact a možnosti podpory projektů proti diskriminaci
2. Prezentace menšin v médiích

K bodu 1

Společnost Pleon Impact seznámila členy výboru s informační kampaní „Pro rozmanitost – proti diskriminaci“, v rámci které se uděluje např. Novinářská cena EU zaměřující se na prezentaci menšin v médiích a v audiovizuálním umění. Přítomní byli se seznámení s možnostmi získat podporu svých lokálních projektů na téma boj proti diskriminaci od Evropské komise skrze doporučení této společnosti, která je pověřeným koordinátorem projektu „For diversity - against discrimination“. Speciálním tématem roku 2010 je boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Termín pro navržení projektů je 30.11.2009.

K bodu 2

L. Otáhalová představila závěrečnou zprávu z projektu Evropské komise Media4Diversity a v ní obsažená závěrečná doporučení pro média, státní i neziskový sektor. Zároveň navrhla, aby v České republice vznikla podobná doporučení, a to jako podnět výboru, který by byl představen médiím a jiným subjektům (Rady ČRo, ČT apod.). Informovala také o provedené analýze Fakulty humanitních studií (katedra žurnalistiky), která se týká tří mediálně známých kauz.

H. Synková ze sdružení Média 007 seznámila výbor s problematikou prezentace menšin. V médiích často dochází ke generalizaci, k polarizaci vztahu (my x oni), k projekci problému jednotlivců na skupiny, k prohlubování předsudků, záměně obětí za pachatele, zjednodušování problému, vytrhávání z kontextu a mnoho dalších. Je nutno ovšem zvážit, komu doporučení určit (novinářům, médiím, mediálním radám). G. Hrabaňová se zmínila o Koncepci romské integrace, kdy např. není ani žádné vysílání o menšinách podle zákona o nár. menšinách. Jednotlivá prezentace je sice lepší než dříve, ale celkově je obraz menšin v médiích stále spíše negativní a jednostranný. V médiích možná existují etické kodexy, ale je otázka jejich vymahatelnosti. H. Synková zmínila politizaci problému skrze mediální rady, které jsou dnes obsazovány na politickém klíči. M. Štěpánková vyjádřila pochyby nad možnostmi ovlivňovat média a politické strany. G. Hrabaňová připodobnila nápad k Dohodě ústavních činitelů a parlamentních politických stran o společném postupu proti nárůstu extremismu a rasismu M. Kocába a že by ministr mohl navrhnout nějakou společnou **deklaraci o médiích a jejich vztahu k menšinám**. M. Štěpánková zdůraznila, že je vhodné sestavit seznam problémů a stereotypů vůči jednotlivým menšinovým skupinám. M. Štěpánková ovšem zmínila, že často může tendenční nebo neobjektivní zpravodajství záměrné za účelem zvýšení prodejnosti a zisku. L. Obrovská zmínila otázku veřejnoprávních povinností ČRo a ČT (sociální reklama).

J. Lorman naznačil zkušenosti seniorů. Senioři se stávají obětmi politického populismu (snaha ukázat na nákladnost seniorů, šíření poplašné zprávy mezi seniory). Stereotypní je např. obraz seniora nemohoucího a závislého na péči druhých, který sám nic nedává. Jako každý stereotyp je i tento pouze menšinový. Sociální vývoj mění společnost a dnešní šedesátníci jsou stále aktivní a plnou součástí společnosti. Jako úspěšný příklad prezentace menšin uvedl zdravotně postižené. M. Štěpánková navrhla získat zkušenosti ze zahraničních médií (BBC). Stereotypní informace mohou být často nevolné a nevědomé. H. Synková zmínila i problém podbarvujícího obrazového doprovodu (ilustrační záběry). J. Vencl zmínil problematiku mediálních zkratk a dalších postupů, aby se zpráva stala zajímavou a srozumitelnou. Zprávy jsou především v komerčních médiích zboží a je nutné je prodat. A pak jsou generalizace a stereotypy vítané. L. Obrovská upozornila na nutnost vymezit menšiny, kterých se bude akce týkat. J. Vencl navrhl vymezit konkrétní rizika a stereotypy u menšin a vydat to formou brožury pro novináře (**manuál pro novináře**).

Závěr:

1. Členové výboru byli vyzváni, aby se pokusili získat zahraniční kodexy médií pro prezentaci menšin . Rovněž byli vyzváni k vypracování seznamu nejčastějších stereotypů a návrhů, jak se těmto stereotypům vyhnout, a příkladů dobré praxe informování o menšinách (podklady od nečlenů výboru zajistí sekretariát).

J. Vencel – zdravotně postižení

G. Hrabaňová, L.Obrovská, A.Meixnerová – Romové (Romea)

J. Lorman – senioři

L.Sokačová – ženy

Ekumenická rada církví – náboženství (Media 007)

Výbor pro sex. menšiny - LGBT

2. Sekretariát učiní oficiální dotaz na celoplošná média ohledně jejich etických kodexů, zda obsahují politiku informování o menšinách.

3. Výsledné návrhy pak budou konzultovány s mediálními odborníky a členy novinářské obce na dalším zasedání výboru.

Různé

M. Štěpánková se dotázala na otázku rámcové pozice k nové antidiskriminační směrnici. L. Otáhalová výbor informovala o změně gesce, která přešla z MPSV na Úřad vlády, ovšem rámcová pozice se prozatím nemění. M. Štěpánková navrhla pozvat ministra M. Kocába na nové jednání výboru, kde by se mohl seznámit jednak s problematikou prezentace menšin v médiích a zároveň výbor informovat o rámcové pozici ke směrnici.

Zapsali: Jakub Machačka, Lucie Otáhalová, 12. listopadu 2009.